בפרה. יח) והזה אל נכח פני אהל מועד וגו' וכתב חוקה לעיכובא יט): **בנגעים.** בלוג שמן של מצורע כ) והזה מן השמן באצבעו וגו' וכתיב זאת תהיה תורת המצורע (ויקרא יד) וכל הווייה עיכובא: **דכתיבן בהדיא: וכפילן.** ועשה כאשר עשה: **מתן ארבע נמי דכתיבן בהדיא וכפילן.** דועשה כאשר עשה אכולה מילתא קאי ומהיכא תיתי למעוטינהו: **לא נצרכא אלא לר"ש.** דאמר כתיב ביה [ד] אלא שמים ושמים אחרות בהיקשא דהאי קרא [טו] איתקוש פר כהן משיח ופר העלם דבר כדאמרן [לעיל לט.] לפר זה פר כהן משיח הילכך אי לא דהדר כפליהו לא הוו כפולין: **למעלה.** בפר כהן משיח: **למטה.** בפר העלם: **קרן קרנות.** מדמלי למיכתב קרן וכתב קרנות הויא [טז] שמים דאית ליה לר"ש [כ] יש אם למקרא וחוזרים ומלמדים [יז] זה מזה בהיקש: **הרי הוא אומר.** בשניהם על קרנות מזבח קטרת סמים אשר לפני ה' אשר באהל מועד והאי באהל מועד יתירא הוא דהא כתיב אשר לפני ה' ולמדך [יח] על כל הקרנות שבתוך ההיכל צריך ליתן: סמיכה ושפיכת שיריים לא נאמרו בפרשת אחרי מות: **ת"ל כן יעשה.** לרבות פר יוה"כ לסמיכה ושיריים דהא פר יוה"כ בהאי קרא כתיב כדאמר לפר זה [א] יוה"כ: **והאמרת לפר כו'.** וכיון דאיתקש להאי איתרבו להו סמיכה ושיריים בהיקשא ולמה לי תו כן יעשה: **ס"ד אמינא.** כי איתקש לעבודה דמעבכא כפרה הוא דאיתקש כדכתיב וכפר בהאי קרא ולרבויי בי' את בדם וטבילה כדמפרש לקמן: **נפתחה.** תקרת [יט] עלייתו וגגו תו לאו אהל הוא: **מאשר.** נפקא ליה מרבע קרנות מאשר דמאי למכתב אשר לפני ה' באהל מועד למה לי [למיהדר] למיכתב אשר אלא על כל הקרנות אשר באהל [כ] דהאי אשר בתרא משום מזבח לא איצטריך למיכתביה: **לר' יהודה נמי.** אע"ג דכתיבי ממן ארבע בהדיא וכפילן בועשה כאשר עשה: **איצטריך.** כן יעשה לרבויינהו שיעכבנו [כא]: **סד"א מידי דהוה אסמיכה ושירי הדם.** דפר העלם גופיה דכתיבן וכפילן ולא מעכבי כדאוקימנא עילוייהו מיעוטא דוכפר ונסלח משום טעם דאין מעכבות בכ"מ: **מתן ארבע.** שאין מעכבות בחטאת החילונה נמי לא ליעכבו דנימעטו נמי מוכפר ונסלח: **קמ"ל** [כב]. (דלענין סמיכה ושיריים שאין מעכבין בכ"מ קא חשיב להו כפרה) דאילו סמיכה ושיריים אפילו עקרינהו לגמרי לא מעכבי ואילו מתן ארבע חדא מיירייהו [כג] מעכב בחטאת החילונה הילכך מיימינן לכולהו לעיכובא מוכן יעשה: **נמאי הילכתא נעבד.** דהא לא כתיבן וכפילן ביה ואיצטריך לאקשויי [כד] **פשיטא** [לא] [כה] גרסי' גבי פר יוה"כ: **נעבד.** שיהו כל המתנות מעכבות: **חוקה כתיב.** בסוף פרשת אחרי מות והיתה זאת לכם לחוקת עולם וגו' [ויקרא טז] **: לרבי יהודה.** בפ' הוליאו לו (יומא דף ס.): **דאמר דבריה הנעשין בבגדי לבן מכפרים.** מתנות [כו] וקטרת שעל בין הבדים: **הקדים מעשה לחבירו לא עשה ולא כלום.** דחוקה עלייהו כתיב: **אבל דבריה הנעשין בבגדי לבן מכחוץ.** כגון מתנות פר ושעיר שעל הפרכת: **הקדים שעיר** [כז] **לפר מה שעשה עשוי.** דחוקה לאו עלייהו כתיב. והתם מפרש טעמייהו [כח]: **אימא מדכסדרן לא מעכבי.** אלמא חוקה לאו עלייהו קיימא מנין חוצות גופייהו נמי לא ליעכב אם חסר מהן: **קמ"ל.** היקשא דהכא: **ומי מצית אמרת הכי.** דלר' יהודה עיכובא מהכא יליף: **ולא מכפר.** קרא יתירא הוא דלא הוה ליה למיכתב אלא והקריב את השעיר החי: **אם כיפר.** כפרה המעכבת בשאר מקומות כגון מתנת דמים מתן שבע ומתן ד': **כיצד.** אע"פ שלא שפך שיריים ליסוד מזבח חיצון: **מפני מה לא נדרוש.** המקרא כסדר מכתבו ונאמר אם כילה הכל אפילו שפיכת שיריים כיפר: **ואם לא כילה לא כיפר.** והכי מפרש בסדר זומא [ט] [ס:] דשיריים מעכבין איכא ביניייהו. אלמא עיכוב לר' יהודה מהכא נפקא: **לא נצרכא.** האי דמקיש פר יוה"כ לפר העלם דבר ולפר כהן משיח: **אלא נאם מדבעו בדם.** דנפר כהן משיח כתיב ובעבל הכהן את אצבעו בדם. ואי קשיא בהאי קרא

מתן ארבע נמי כתיבן וכפילן אמר רבי ירמיה לא נצרכה כו'. תימה כיון דבכתיבן וכפילן תליא מילתא אמאי תלי רבי [כט] טעמא דבריתא במה שמעכבות בכל מקום ויש לומר דלא תימא דנילף ממן ארבע ממתן שבע וא"ת מתן שתים לכל הפחות כתיבן וכפילן ואפילו לר"ש ואם כן נילף אינך שתים מיניייהו [ל] (תוספת) נראה לי דאחת [לא] דכתיבה בעצמה ומינה לא נילף ומן השניה דכתיבה לא נילף השתים הנוספות דתרתי מחדא לא ילפינן ע"כ: **לא נצרכה אלא לר"ש דתניא כו'.** פירש בקונטרס דר"ש אית ליה שם אם למקרא וכן ודאי שמעינן ליה בפ"ק דסנהדרין (דף ד.) גבי בסכת בסכת והא דשמעינן [לב] בפ"ק דקדושין (דף יח:) דדרש תרוייהו ש אם למקרא ולמסורת גבי בגבדו בה משום דהתם אפשר לקיים שניהם אבל כאן אי אפשר לדרוש שניהם אבל לר"ע קשה דלא דרש התם תרוייהו ובפ' כל שעה (פסחים דף לו.) גבי עגל [לג] לחם עוני דרש מקרא ומסורת ובפ' לולב הגזול (סוכה דף לד:) תנן נמי ר"ע אומר כשם שלולב אחד ואתרוג אחד כו' ודרש בגמ' [לד] לולב אחד מדכתיב כפת וי"ל דהכי דר"ע ס"ל מקרא (ומסורת) עיקר מ"מ לדרשא פורתא דרשינן ליה למסורת ומיהו קשה מר"ש דהכא סבירא ליה ש אם למקרא ובסוף כילד צולין (פסחים דף פו:) גבי בצית אחד יאכל קסבר ש אם למסורת והשתא [לה] דיותן דומיא דכי יתן [לו] ועובד דומיא דעבד [לז] ישמע ישמיע [לח] ולא תשא ולא תשיא אומר ר"ת דבהכהו כ"ע מודו שהמקרא והמסורת שניהם [לט] משמעותם א' ולא שייכי לפלוגתא (בין מקרא למסורת דשניהם משמעות אחד ולא שייכי לפלוגתא) דמקרא ומסורת [מ]: **למטה הוא אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש.** וא"ת כיון [מא] דהוקשו בזו ובזו גבי הזאות נמי א"כ ניבעי ארביסר וי"ל דלא דמי דמתן ד' אשכחן אבל הזאות ארביסר לא אשכחן בשום מקום (תוספת) ועוד י"ל דקרנות טובא נמי משמע ואם נאמר ארבע אין זה סתירת הפסוק [מב] אבל גבי הזאות כתיב בכל מקום היכא אמר רב פפא בפרה ובנגעים מתן ארבע מנין ת"ל [מג] כן יעשה מ"ש מתן ז' דכתיבן וכפילן מתן ד' נמי כתיבן וכפילן א"ר ירמיה לא נצרכא אלא לר"ש דתניא [מד] למעלה אומר [מה] קרן קרנות שתים למטה הוא אומר [מו] קרן קרנות ארבע דברי ר"ש ר' יהודה אומר אינו צריך הרי הוא אומר [מז] באהל מועד על כל האמור באהל מועד ורבי יהודה כן יעשה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא לפי שלא למדנו לפר יוה"כ לסמיכה ושירי הדם מנין ת"ל [מח] כן יעשה ולפר יוה"כ לא למדנו הא אמרת [מט] לפר זה [א] יוה"כ איצטריך סד"א הני מילי עבודה דמעכבא כפרה אבל עבודה דלא מעכבא כפרה אימא לא קמ"ל ור"ש האי באהל מועד מאי עביד ליה באהל [נ] מועד מבעי ליה שאם [נא] נפתחה תקרה [נב] של היכל לא היה מזה [נג] ואידך [נד] מאשר ואידך [נה] אשר לא דריש אביי אמר לר' יהודה נמי איצטריך סד"א מידי דהוה אסמיכה ושירי הדם דאע"ג דכתיבן וכפילן לא מעכבא [נו] מתן ארבע נמי לא תתעכב [נז] קמ"ל לפר [נח] זה פר יום הכפורים למאי הילכתא אי לעכב פשיטא [נט] חוקה כתיבה ביה אמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכא אלא לרבי יהודה [ס] דאמר כי כתיבה חוקה אדברים [סא] הנעשים בבגדי לבן בפנים שאם הקדים מעשה לחבירו לא עשה ולא כלום [סב] אבל דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ הקדים מעשה לחבירו מה שעשה עשוי אימא מדכסידרן לא מעכבי הזאות נמי לא מעכבי קמ"ל מתקיף לה רב פפא ומי מצית אמרת הכי [סג] והתניא [סד] וכלה מכפר את הקודש [סה] [סו] אם כיפר כילה ואם לא כיפר לא כילה דברי [סז] ר"ע א"ל רבי יהודה מפני מה לא נאמר [סח] אם כילה כיפר ואם לא כילה לא כיפר [סט] אמר רב פפא לא נצרכא אלא [ע] לאת דם [עא] ובטבילה את אמר רב אחא בר יעקב לא נצרכא [עב] להכשיר

לסמיכה ושירי הדם. בפ' איזהו מקומן (לקמן דף נב.) דריש מדכתיב הפר [לימד] על פר יוה"כ שטעון מתן דמים ליסוד ותימה לההוא תנא סמיכה מנא ליה וי"ל דבתורת כהנים [עג] דריש מדכתיב וסמך על ראש הפר לרבות פר יוה"כ לסמיכה [עד]: ואפי' נפקא ליה לההוא תנא מהיקשא דהכא יותרת ושתי הכליות אע"ג דלא מעכבי כפרה מ"מ שיריה לא נפקי דגריעי דכתיב בסוף השוחט והמעלה (לקמן דף קיא.) דאימורים תחילת עבודה ושיריים סוף עבודה: **אשר לא דריש.** לעיל פירשתי בריש פ"ב (דף יח: ד"ה ואידך): **אביי אמר לרבי יהודה נמי איצטריך.** תימה הא שמעינן ליה לרבי יהודה דשיריים הפנימים מעכבי לחד [עה] אמורא בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב:) ובפרק הוליאו לו (יומא דף ס:) והך בריתא קתני ונסלח אע"פ שלא נתן שיריים [עו] על כרחין דלא כוותיה וכיון דשיריים מעכבין כל שכן מתן ארבע וכי תימא דהני מילי בשיריים דיוה"כ דגלי קרא ולכה מכפר לא משמע הכי כדפרישית [עז] מדלא קאמר מחלוקת בשיריים של יוה"כ אלא מפליג בין פנימים לחיצונים ובשום מקום לא מצינו שמחלק בפנימים ועוד קשה הא דקאמר לעיל סד"א הני מילי עבודה דמעכבא כפרה כו' הא על כרחין שיריים לרבי יהודה מעכבי כפרה ונראה דהך סוגיא אתא כריב"ל דאמר משמעות דורשין איכא ביניייהו [עח] ולית ליה לר' יהודה שיריים מעכבין ור' יוחנן דאית ליה לר' יהודה שיריים מעכבי איצטריך וכן יעשה לסמיכה לבד: **אמר** רב נחמן בר יצחק **לא נצרכה אלא לרבי יהודה.** דלר' ירמיה לעיל לא מיתוקמא כר' יהודה דר' יהודה דריש כן יעשה לסמיכה ושיריים והך בריתא מוקמא ליה למתן ארבע: **לא נצרכה אלא לאת בדם ובטבילה.** פי' בקונטרס דלא כתיב בדם בפר העלם אלא בפר כהן משיח כתיב ולפינן מינה דאי לא דאתקש בהאי קרא

מתן ארבע נמי כתיבן וכפילן כו'. [עא] א מיי' פ"ה מה"מ עבודת יום"כ הל' כג: כ ב מיי' שם הל"ח:

תורה אור השלם

1. וְעָשָׂה לַפַּר בַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם:
ויקרא ד, כ
2. וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
ויקרא ד, ז
3. וּמִן הַדָּם יִתֵּן עַל קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
ויקרא ד, יח
4. וְהֵיתָה זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל חַטֹּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת מֹשֶׁה:
ויקרא טז, לד
5. וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת הַשָּׂעִיר הַחָי:
ויקרא טז, כ
6. וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וְהִזָּה מִן הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ:
ויקרא ד, ו

מוסף רש"י

אלא לרבי יהודה כו'. בפרק הוליאו לו (יומא ס.) פליגי ר' יהודה ור' נחמיה אם שינה בסדר עבודות לתקריב את המאוחר, ואמר ר' נחמיה כל סדר העבודות שנעשות בבגדי לבן בין בפנים כגון לפני ולפנים, בין מבחוץ כגון בהיכל או בעזרה מעכב, דחוקה דכתיבא בעניינן דאחרי מות עלייהו כתיבא, ור' יהודה אומר לא כתיבא חוקה אלא בדברים הנעשים בבגדי לבן מבפנים (יומא לט:) **אבל דברים הנעשים בבגדי לבן בחוץ.** כגון הגלגלה וידוי ושפיכת שיריים וכל מתנות הפרכות ומזבח הזהב, אם הקדים לתן דבר מאוחר אין אנו מעכבין עליו לפוסלו, אבל בשחיטה ובתפיונה מודה הוא לצורך פנים בפנים דמי: מפני מה לא נאמר. מי מעכב עד יהיו אלא לדרום בלבון זה אם כלה כפר ואם לא כלה לא כפר (שם ס. ס:):

שיטה מקובצת

מתן ד' נמי כתיבן וכפילן כו' לא נצרכה כו' (קרן קרנות). וא"ת כיון דהטעם משום דלא כפילן א"כ אמאי תלי טעמא בברייתא משום דמתן ד' אינו מעכב בשום מקום, וי"ל דאיצטריך הכוא טעמא דלא תימא דנילף מתן ז': **לא** נצרכה אלא לר"ש. דלדידיה לא כפילן כדמסיק ואזיל דלא כתיב ביה אלא קרנות דהוו שתים ושתים אחרות בהיקשא קא אתי דאיתקש פר כהן משיח לפר העלם דבר כו' (כך הי' נוסחת רש"י של הר"פ): **למטה הוא** אומר קרן קרנות ארבע דברי ר"ש. לשון מסר"פ, וא"ת לר"ש מתן ארבע לשעירי ע"ז מנליה, אי מפר העלם הוא גופיה למד בהיקש מפר כהן משיח ואינו מחוד ומלמד בהיקש, וי"ל [מינו] למד לענין שתי קרנות דכתיב בגופיה דפר העלם למד נמי (גס) לענין ד', דהוי הימנו ודבר אחר דלא הוי היקש. וא"ת התינח לר"ד (לקמן נ.) לא הוי היקש, אלא למ"ד הוי היקש מאי איכא למימר, וי"ל דלמ"ד דהוי היקש יליף ליה מלפר זה פר העלם דקאמר מ"ק דתנא דבי ר' ישמעאל לענין יותרת ושתי כליות למהוי כמאי דכתיב בגופיה (לקמן מא.) וה"ק לענין [מתן] ד'. מיהו קשה דא"כ כי קאמר רב פפא לקמן (שם) משום דבעי אגמורי פר העלם לשעירי ע"ז לענין יותרת הכבד כו' אמאי לא קאמר נמי לענין קרנות, וי"ל משום דיותרת ושתי כליות פסיקא ליה גם לר' יהודה, אבל קרן קרנות לא איצטריך לר' יהודה:

שינויי נוסחאות

א) זה פר (*ש"מ): ב) באהל מועד נמתק (*ש"מ): ג) ס"ל תקרו (ש"מ וכ"ה בכי"מ). ועי' לוח יט: ד) מעכבן (כתה"י): ה) ל"ל **תעכב** (ש"מ ויעב"ץ): ו) גי' שמכ"י אמר מר לפר זה פר כהן משיח למאי הלכתא לעכב לפר זה כו' הילכתא לעכב כו'. וכעי"ז בכתה"י ועי' רש"י: ז) מינת פשיטא ליתא בכי"ק וכ"ה יפר למוקה כתיב ביה ול"ל לקרא אחריתא וכ"כ רש"י דל"ג פשיטא ועי' בה"ז (דק"מ): ח) בש"מ וכי"ל נוסף את אהל מועד ואת המזבח: ט) בילקוט אי' דברי רבי יהודה אמר לו ר' נחמיה מפני כבו' (הגרי"ב). אבל רש"י ז"ל נלע"ד ולקמן (מב ע"ב) בד"ה שיריים גרים בהדיא ר"ע ור' יהודה ולא כגי' הילקוט (מנחת יהודה): י) נאמר. ברש"י משמע דגרים נדרוש: **יא)** בש"מ וכתה"י נוסף שאם חיסר אחת מכל המתנות לא עשה ולא כלום אלא אמר ר"פ. וכ"ה לקמן נב ע"ב וזיומא: יב) בדם וטבילה כל"ל (ש"מ והגרי"ב): יג) מיכות לא נצרכא ליתא בכי"ל ובש"מ. והגרי"ב גר' לא נצרכה אלא כו': יד) ביה בהדיא (כ"י"ר): טו) קרא אתו, דאיתקוש (*ש"מ): טז) ל"ל הרי (*ש"מ): יז) ל"ל ולמדרים (כתה"י וד"ה): יח) אלא ללמדך דעל כל"ל (כתה"י): יט) בכתה"י תקרו [וכנגיר' כי"מ, ע' לוח ג]. והפסקת הנקודה צריך להיות אמ"כ. וכן הוא יפר דהא גג אין לו תקרה: כ) באהל מועד אתי אשר בתרא דמשום מזבח כל"ל (צ"ש): כא) שיעכבו (*ש"מ): כב) קמ"ל דמתן ד' לגבי סמיכה ושיריים מעכבות בכל מקום. כל"ל והמוסגר נמתק (ש"מ). ומתקו נמי בה"ז. וה"ט מוחק מתיבת קא חשיב ועד אפילו. ועי' תו"ק שמקיים גיר' הספרים: כג) מינייהו מיהת מעכב (ש"מ): כד) ל"ל לאקושי (ש"מ): כה) תיבת לא איתא בכתה"י וכלל דפ' הישנים. ומה שנדפסה בהוספת הרש"ק הוא טעות (דק"מ). ועי' לוח ז: כו) ל"ל כגון קטרת ומתנות (*ש"מ): כז) ל"ל מעשה שעיר (שמכ"י): כח) ל"ל טעמייה (ש"מ): כט) מינת רבי נמתק (ש"מ): ל) מכלן ועד סה"ד מוקף בש"מ: לא) דאחת דמעכבת בעלמא מינה לא נילף וכו' כל"ל. וי"ל מה לאוקמה אחת דמעכבת בעלמא תאמר בהגך שתים מעכבת בעלמא כתיבה וכו' לא נילף למתן השתים וכו', ועש"כ: לב) ל"ל דשמעינן ליה (ש"מ): לג) תיבת על נמתק (ב"ש): לד) שניהם שוים במשמעות אחד כל"ל (ב"ש): לה) כיון דמוקמי שבזו בזו, גבי הזאות נמי נימא הכי א"כ ניבעי כו' כל"ל (ש"מ): לו) כאן הסי"ד ומה"ד ה"מ עבודה וכו'. אע"ג דנפקא ליה לההוא תנא וכו' (צ"ק). ועי' גי' מ"ג. ונכש יוסף מבאר כלפמינו וע' טה"ק: לז) בש"מ מוחק מיבות לחד אמורא. וי"ב דהא אמת הוא כן. ובכי"ב וג' ובכ"ש לא מתקו זה"ל: לח) שיריים ואיצטריך כן יעשה למתן ארבע על כרחין דלא כוותיה דכיון דשיריים כו' (ש"מ):

מ) תו"כ ויקרא חובה פרש' ג הי"א, ג) [לעיל יח: מנחות מג.], ג) [ע' תוס' לעיל יח: ד"ה ולקרן], ד) תוס' דיומא פ"ג ה"ד [יומא לט: ס.], ה) ירושי' יומא פ"ה ה"ז, ו) יומא ס: לקמן נב:, ז) תוס' יומא פ"ג ה"ה, תו"כ אחרי פרש' ד ה"א, ירושי' יומא פ"ה ה"ז, ח) במדבר יט, ד, ט) מנחות יט., י) ויקרא יד טז, יא) סוכה ו:, יב) וכן לקמן נב:, יג) [סוכה לב.], יד) קידושין נט:, טו) פסחים כו:, טז) מהדרין ז: פט., יז) שם ז:, יח) [ועי' היטב תוס' מנהדרין ל. ד"ס כולהו ותוס' סוכה ו: ד"ה וכ"ש], יט) כמ"ש לעיל לט: סד"ה לפר, כ) ויקרא חובה פרש' ג ה"ד, כא) לעיל לט סד"ה ומכשיר:

מ) תו"כ ויקרא חובה פרש' ג הי"א, ג) [לעיל יח: מנחות מג.], ג) [ע' תוס' לעיל יח: ד"ה ולקרן], ד) תוס' דיומא פ"ג ה"ד [יומא לט: ס.], ה) ירושי' יומא פ"ה ה"ז, ו) יומא ס: לקמן נב:, ז) תוס' יומא פ"ג ה"ה, תו"כ אחרי פרש' ד ה"א, ירושי' יומא פ"ה ה"ז, ח) במדבר יט, ד, ט) מנחות יט., י) ויקרא יד טז, יא) סוכה ו:, יב) וכן לקמן נב:, יג) [סוכה לב.], יד) קידושין נט:, טו) פסחים כו:, טז) מהדרין ז: פט., יז) שם ז:, יח) [ועי' היטב תוס' מנהדרין ל. ד"ס כולהו ותוס' סוכה ו: ד"ה וכ"ש], יט) כמ"ש לעיל לט: סד"ה לפר, כ) ויקרא חובה פרש' ג ה"ד, כא) לעיל לט סד"ה ומכשיר:

מ) תו"כ ויקרא חובה פרש' ג הי"א, ג) [לעיל יח: מנחות מג.], ג) [ע' תוס' לעיל יח: ד"ה ולקרן], ד) תוס' דיומא פ"ג ה"ד [יומא לט: ס.], ה) ירושי' יומא פ"ה ה"ז, ו) יומא ס: לקמן נב:, ז) תוס' יומא פ"ג ה"ה, תו"כ אחרי פרש' ד ה"א, ירושי' יומא פ"ה ה"ז, ח) במדבר יט, ד, ט) מנחות יט., י) ויקרא יד טז, יא) סוכה ו:, יב) וכן לקמן נב:, יג) [סוכה לב.], יד) קידושין נט:, טו) פסחים כו:, טז) מהדרין ז: פט., יז) שם ז:, יח) [ועי' היטב תוס' מנהדרין ל. ד"ס כולהו ותוס' סוכה ו: ד"ה וכ"ש], יט) כמ"ש לעיל לט: סד"ה לפר, כ) ויקרא חובה פרש' ג ה"ד, כא) לעיל לט סד"ה ומכשיר:

אֲמִין שבאצבע [1]בדם [ז]שיהא [א]בדם שיעור טְבִילה מעיקרא [1]וטבל[ב] ולא מספג ואיצטריך למכתב [א] בדם דאי כתב רחמנא וטבל הוה אמינא אע"ג דליכא שיעור טבילה מעיקרא כתב רחמנא בדם ואי כתב רחמנא בדם ה"א אפי' מספג כתב רחמנא וטבל [2] מזבח קטרת סמים [ב] למה לי [ב]שאם [ג]לא נתחנך המזבח בקטורת הסמים לא היה מזה תניא כוותיה דרב פפא [3]ועשה כאשר עשה מה ת"ל לפר לרבות פר יום הכפורים לכל מה שאמור בענין דברי רבי ג [ד] א"ר ישמעאל ק"ו ומה במקום שלא הושוה קרבן לקרבן השוה מעשים למעשים מקום שהשוה קרבן לקרבן אינו דין שישוה מעשה למעשה אלא מה ת"ל לפר זה פר העלם דבר של צבור לפר זה פר כהן משיח אמר מר ומה במקום שלא הושוה קרבן לקרבן מאי לא הושוה קרבן לקרבן אילימא פר יוה"כ ושעיר יום הכפורים איכא למיפרך מה להנך שכן נכנס דמם לפניי ולפנים אלא פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים איכא למיפרך מה להנך שכן מכפרין על עבירות מצוה ידועה אלא פר העלם דבר של צבור ושעיר של יום הכפורים והכי קאמר ומה במקום שלא הושוו קרבן לקרבן דהאי פר והאי שעיר הושוו מעשים למעשים למאי דכתב בהו מקום שהושוה קרבן לקרבן דהאי פר והאי פר אינו דין קרא פר יום הכפורים לפר העלם הוא דאיתקש דבדידיה קא משתעי קרא ובפר העלם לא כתיב את בדם וטבילה [ד] הא אמרן כאשר עשה לפר זה פר כהן משיח אלמא לפר כהן משיח נמי איתקוש ובפר יום הכפורים לא כתיב את ולא כתיב טבילה ולא כתיב בדם דהכי כתיב [ד] ולקח מדם הפר [ה] באצבעו ואקשינן להאי ללמד [ו] הימנו הילכות ריבוייא של את והילכות בדם וטבילה כדמפרש: [להכשיר אמין].

תמן תנינן (חולין נה:) היא האם היא טרפחת היא שלפוחית וכל שלפוחית היא וושיא"ה כעין אותה של דג כדאמרינן במסכת ע"ז [ה] בשליפוחה גבי עובדי דגים ואם של בהמה כולה עשויה לבעבועות. תשובת מורי: **אם להכשיר אמין שבאצבע.** שאם עלתה לו אם באצבע שקורין וושיא"ה כמו ניטולה האם דאלו טריפות (חולין ד' נד.) לא הויא חציצה דאיתרבי מאת אצבעו את הטפל לאצבעו [ו]: **בדם שיהא בדם שיעור טבילה מעיקרא** גרסינן. משעת קבלה ראשונה למעוטי קבל פחות מכדי טבילה [ז] בכלי זה ופחות מכדי טבילה בכלי זה ועירבן והכי מפרש לה במנחות (דף ז:) ולקמן בפרק דם חטאת (דף לג:) וליף מבדם מדקרינן וטבל [ג] בדם ולא קרינן בדם משמע בדם שהיה כבר משעה ראשונה: **מספג.** מקנח בדופני הכלי. כן שמעתי במנחות: הכי גרסינן **הוה אמינא אף על גב דליכא שיעור טבילה מעיקרא.** אלא שיהא בו עכשיו: **אפילו מספג.** דאשיעורא בעלמא הוא דקפיד קרא: **מזבח קטרת הסמים למה לי.** השתא דדרשת אשר באהל מועד על כל האמור כו' מזבח קטרת הסמים מאי דרשת ביה דהאי [ח] יתירא דהא כתיב אשר לפני ה': **שאם לא נתחנך כו'.** אם אירע פר העלם בעוד המזבח חדש שלא הקטירו עליו קטרת מעולם: **הניא כוותיה דרב פפא.** דהיקשא לאת בדם וטבילה אתא [ח]: **לכל האמור בענין.** הכל בכלל [ט] את בדם וטבילה: **קל וחומר.** כלומר אין צריך להביא פר יום הכפורים לכאן למקל וחומר נפקא שכל דרכי פר העלם [י] בו: **ומה במקום שלא הושווה קרבן לקרבן.** שאין הבהמות ממין אחד. ולקמן מפרש מאי היא: **הושוו מעשים למעשים.** מעשה עבודותיהן שוין של זה לשל זה: **מקום שהשוה קרבן לקרבן.** כגון פר יום הכפורים ופר העלם שאינם שוים בזה שאין הפר יום הכפורים לפר העלם הוא דאיתקש

הושוו מעשים למעשים למאי דכתיב בהו. פי' בקונטרס מה שפירש הכתוב בהזאות הכתובות בהן לא שינה את זו מזו אלו על הפרכת ואלו על הקרנות ואלו על המזבח בא"ו אמר רב פפא קסבר תנא דבי רבי ישמעאל [6]דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו [ג] לפר זה פר העלם דבר של צבור הא [ד] בציבור גופיה כתיב אמר רב פפא משום דבעי אגמורי פר העלם דבר של צבור ביותרת ושתי כליות לשעירי עבודת כוכבים ופר העלם דבר של צבור בגופיה לא כתיב בהיקשא אתי [ה] איצטריך לפר למיהוי כמאן דכתיב ביה בגופיה ולא [ה] ליהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש תניא כוותיה דרב פפא [1]ועשה כאשר עשה מה ת"ל לפר לפי שנאמר [2]והם הביאו את קרבנם אשה לה' [ו] וגו' חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים שגגתם זה פר העלם דבר של צבור חטאתם על שגגתם אמרה תורה [ז]חטאתם הרי היא לך כשגגתם שגגתם מהיכן למדת לא בהיקשא וכי [ג]דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש [ז] ת"ל לפר זה פר העלם דבר של צבור לפר זה פר כהן משיח אמר מר חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים תיפוק ליה מקרא קמא דאמר מר [ז]החטאת [ח] לרבות שעירי עבודת כוכבים אמר רב פפא איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי הזאות דכתיבן בגופיה

שהושוו מעשים למעשים ואתא ליה פר יוה"כ (נמי) לאת בדם וטבילה מפר [א] כהן משיח ואתי ליה שעיר יוה"כ [ב] משעירי עבודת כוכבים מק"ו וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו אמר רב פפא קסבר תנא דבי רבי ישמעאל [6]דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו [ג] לפר זה פר העלם דבר של צבור הא [ד] בציבור גופיה כתיב אמר רב פפא משום דבעי אגמורי פר העלם דבר של צבור ביותרת ושתי כליות לשעירי עבודת כוכבים ופר העלם דבר של צבור בגופיה לא כתיב בהיקשא אתי [ה] איצטריך לפר למיהוי כמאן דכתיב ביה בגופיה ולא [ה] ליהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש תניא כוותיה דרב פפא [1]ועשה כאשר עשה מה ת"ל לפר לפי שנאמר [2]והם הביאו את קרבנם אשה לה' [ו] וגו' חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים שגגתם זה פר העלם דבר של צבור חטאתם על שגגתם אמרה תורה [ז]חטאתם הרי היא לך כשגגתם שגגתם מהיכן למדת לא בהיקשא וכי [ג]דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש [ז] ת"ל לפר זה פר העלם דבר של צבור לפר זה פר כהן משיח אמר מר חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים תיפוק ליה מקרא קמא דאמר מר [ז]החטאת [ח] לרבות שעירי עבודת כוכבים אמר רב פפא איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי הזאות דכתיבן בגופיה

[ט] **הושוו מעשים למעשים למאי דכתיב בהו.** שפירש [ט] הכתוב בהזאות הכתובות בהן לא שינה את זו מזו אלו על הפרכת ואלו על הקרנות ואלו על המזבח בא"ו [ג] [ואלו] על הפרכת ואלו [ואלו] על הקרנות ואלו [ואלו] באצבעות ואע"ג דלא כתיב ביה בשעיר את בדם וטבילה אין זה שינוי דאיכא למימר לא פירש את הכל דהא במה דפריש לא שני ואם זה נכנס לפנים וזה לא נכנס לפנים וזה טעון שמנה הזאות וזה טעון שבע מיהו למאי דכתיב בהו לא שינה אם [י] ריבה עבודות בזה יותר מזה מכל מקום מעשה עבודות שהצריך לשניהם לא שינה: **מקום שהושווה קרבן לקרבן דהאי פר והאי פר אינו דין שיושוו.** מעשה עבודות השוות בשניהם כגון הזאות דפרכת ושל מזבח הזהב [1] : ה"ג **ואתא ליה פר יוה"כ לאת בדם וטבילה מפר [יא] משיח.** בהאי ק"ו כדאמרן: **ואתי ליה שעיר יוה"כ נמי.** לאת בדם וטבילה משעירי עבודת כוכבים בק"ו מה במקום שלא הושווה קרבן לקרבן דפר העלם ושעיר של יוה"כ הושוו מעשים המפורשים בשניהם שלא שינה בפי' עבודות השוות בהם כגון הזאות דהיכל מקום שהושווה קרבן לקרבן כגון שעיר יוה"כ ושעירי עבודת כוכבים אינו דין שיושוו מעשים למעשים וילמד סתום מן המפורש שעיר של יוה"כ משעירי עבודת כוכבים: **וכי דבר הלמד בהיקש.** כגון שעירי עבודת כוכבים לא למדנו בהן את בדם וטבילה אלא בהיקשא שהוקשו לפר [יב] כהן משיח וחוזרין ומלמדין את בדם וטבילה על שעיר יוה"כ כדאמר בק"ו: **אמר רב פפא.** האי לפר דמוקי רבי ישמעאל בפר העלם משום דלקמן בעינן אגמורי פר העלם ביותרת הכבד ושתי הכליות לשעירי עבודת כוכבים בהיקשא דחטאתם על שגגתם ופר העלם דבר בגופיה לא כתיב יותרת ושתי כליות אלא [1] ואת כל חלבו יקריב [יג] ממנו ובהיקשא (להאי קרא) גמר להו מפר כהן משיח דכתיבי ביה [ד] להכי איצטריך לפר יתירה לפר [טו] העלם לכפול בהיקשא שייה דהא בלאו הכי איתקש דהאי [טז] קרא ביה קאי וכתיב כאשר עשה לפר זה פר כהן משיח וחזר וכפל ועשה לפר זה פר העלם לכפול בהיקשא ללמד [יז] ממנו יותרת דליהוי האי היקש שני [יח] במקום כתיבה בגופו דלא ניהוי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש דקיימא לן דקמן מטו:) דאין למדין בקדשים בהיקשא מן הלמד בהיקש: **והם הביאו את קרבנם וגו'.** בפרשת קרבנות עבודת כוכבים כתיב בשלא לך ומקרא יתירא הוא לדרשא דמה לו לכתוב זאת ונשלא להם כי שגגה היא והם הביאו את קרבנם לכתוב ונשלא להם ונשתוף אלא משום דבעי לאקושי שעירי עבודת כוכבים דמשתעי ביה קרא לפר העלם להקטרת אימורים [יט] כדכתיב קרבנם אשה לה' היינו אימוריהם ומקיש חטאתם לשגגה: **חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים.** דעלייהו קאי: **שגגתם זה פר העלם.** דכתיב ביה (ויקרא ד) ואם כל עדת ישראל ישגו אמרה תורה חטאת דעבודת כוכבי' זו הרי היא כשאר שגגתם [כ] דשאר עבירות לענין אישים: **ושגגתם מהיכן למד.** הקטרת האישים שלא לא בהיקש מפר כהן משיח והיאך חוזר ולמד [כא] בהיקש ת"ל ועשה לפר זה פר העלם חזר וכפל בהיקשא כדאמרן לעיל למיהוי כמאן דכתיב בגופו: **היפוך ליה.** יותרת הכבד לשעירי עבודת כוכבים: **מקרא קמא.** דלקשינן לעיל לפר העלם: **דאמר מר חטאתם אלו שעירי עבודת כוכבים.** למה לי תו הך [כב] דחטאתם על שגגתם: **סד"א הני מילי.** דאיתרבו שעירי עבודת כוכבים לדין פר העלם להזאות דכתיבן בגופיה בהדיא אבל ליותרת וכליות לא:

קמ"ל

דבקרא [לה] לא אשכחן הך היקשא ותו דא"כ לר' ישמעאל נמי תיפוק לי מהיקשא דהכא [לו] ותו מנא ליה הכא ובאיזהו מקומן (לקמן ד' נ.) לר' ישמעאל דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר אימא איפכא דדבר הלמד בקל וחומר בהיקשא דפר של יום הכפורים לאתי בק"ו ומשיח חוזר ומלמד על שעיר בהיקש ובפרק איזהו מקומן (גס זה שם:) משמע דקודם יש לנו לומר דדבר הלמד בקל וחומר ומלמד בהיקש ממה שנאמר דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בקל וחומר [לז] שעיר של יום הכפורים משעירי עבודת כוכבים דלעיל דרשינן החטאת אלו שעירי עבודת כוכבים אבל שעיר של יום הכפורים לא אתיא מהחטאת כי היכי דלא מוקמי ליה בשעירי רגלים כדאמר לעיל:

1. וְעָשָׂה לִפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם:
ויקרא ד, כ
2. וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עַל כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי שְׁגָגָה הוּא וְהֵם הֵבִיאוּ אֶת קָרְבָּנָם אִשֶּׁה לַיהוָה וְחַטָּאתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל שִׁגְגָתָם:
במדבר טו, כה

שיטה מקובצת

דק"ו והאיגו בא ללמד דכר חדש אלא לפרש דין העבודות שתהא זו מו וגוליא מילתא בעלמא ע"כ: הושוו מעשים למעשים למאי דכתיב בהו. כלומר אע"ג דריבה הזאות בשעיר יוה"כ יותר מפר העלם בין הבדיה ולפי בפרכת אינא איכא ריבוי שהרי יש שמנה הזאות בשעיר יוה"כ ובפר העלם ז' וכן במזבח הזהב איכא ריבוי דבשעיר"כ איכא נמי שבע על טהרו של מזבח ובפר העלם ליכא כי אם בקרנות, מ"מ מה שהוצרך בשניהם בזה כמו בזה הייניו שבע דבפרכת ודי' דקרנות הבוה זה לזה שאלו על הפרכת כו' אלו על קרנות דפעימי אלו ואלו על קרנות דפעימי אלו באצבע [כו']. וא"ל אמרו את בדם וטבילה שאנו דנין עליה ואינא גופיה אנו בא בא ללמוד מק"ו זה בזה לא הבווה מעשים בשעיר יוה"כ לפר העלם דהא את בדם וטבילה לא כתיב בשעיר יוה"כ וא"כ איך בא הוא ללמוד מק"ו זה הבווה [אתו] בדם וטבילה בלמדים (אתו הבווה) כיון שאינה בלמדים, וי"ל דודאי יש בלמדנין (אתו) הבווה אתו בדם וטבילה דכיון שאנו רואין דלענין מאי וטבילה בהו הייניו מה שהוצרך בשניהם שבע ומתן ד' הבווה זה לזה מעמה נאמר ללמוד סתום מן המפורש לענין את בדם וטבילה וגלי בפר העלם את בדם וטבילה וא"ל בשעיר יוה"כ. וכן משמע מתוך פ"ה וז"ל אע"ג דאת בדם וטבילה כו', משמע קצת דמעטם ילמוד סתום מן המפורש (מהרי"פ ד"ה): **רש"י** ד"ה (מעמ' הקודם) אלא כו'. ובפר העלם לא כתיב את בדם וטבילה. נ"ב, אלא מהיקשא דפר כהן משיח, א"כ היכי הדר ולמד פר יוה"כ מעיה הא הוי היקש מן ההקש. תניא דכיון דפר כהן משיח כתיב בהאי קרא מקשינן פר יוה"כ לפר כהן משיח (מתוי מהר"ם): **תוד"ה** (מעמוד הקודם) לא בלבדה דוה, ומיהו יש לייבב פירוש ש"י. עיין בהמעמות בסוף המסכת: **איצטריך** לפר למהוי כו', וא"ת ודכיי דלדיים לפר זה פר יוה"כ א"כ יוותרת הכבד וכ' הכליות לגמהוי דכתיב בגופיה כפר העלם לגמורי מייתי לשעירי ע"ז דגליה לגמורי מעלה לגיכוי דכתיב בגופו פר כהן משיח דמיותר ואם אינו ענין לפר כהן משיח תנהו לענין פר העלם לגמהוי כמאי דכתיב בגופיה כדאיתא בלאיהו מקומן. וא"ת וכיי שמעתא דדדיים לפר זה פר העלם לגמהוי כמאי דכתיב בגופיה, כלומר יוהכ יוהכ לגי, וי"ל דאיתעיא ליה לדדיים בפרק כל הבשר (מולין דף קח.), מה פר כהן משיח יש בו מעילה אף זבח שלמים יש בו מעילה לאמוריהם, ואיהו מכל אלה גרבות אמוריי קדשים קלים לגמעילה: **הני** מילי הזאות דכתיבן בגופיה. הוא דליף שעירי ע"ז מריבויא דחטאתם. וא"ת והא לענין את בדם וטבילה נמי ליפיגן בשעירי ע"ז מפר העלם בהן היקשא דהחטאתם ואת בדם וטבילה לא כתיב בגופיה. ומהאי טעמא נמי לא תשיב היקש מן ההיקש אף למ"ד הימנו ודבר אחר הוי היקש כדפי' לעיל. אבל יותרת וכ' הכליות מוספת דבר חדש ולכך לא יליף מהחטאת כיון דלא כתיב בגופיה. וא"א אמאי לא קאמר טעמא אחרינא דאי מהחטאת הו"א ה"מ לענין עבודות אבל בהכרת הכבד לא עבודות דלא מעכבות כפרה לא אבל עבודות דלא מעכבות כפרה כגון (הקטרה) [הקטרת יותרת] וב' הכליות לא דכל הקטרה אינה מעכבת. ובה"ג אמרינן לעיל גבי סמיכה דעיכוב דבפיק מוכן אלבר זה פר יוה"כ אע"ג דסמיכה ושיריים כתיב בגופיה. ותיכף בקונטרס לקמן דדוקא שיריים דהוי סוף העבודה ומעיכה דלאינא עבודה לא נפיק מהיקש קמייתא, אבל הקטרת יותרת וב' הכליות דהקטרה תחיבא מחלב עבודה כדאיתא בפ' הטוחבו והמעלה (לקמן דף קח.), אתיא שפיר מהיקש קמייתא אי לאו משום דלא כתיב בגופיה ושיריים כדאיתא לעיל ואיכא למימר דהייניו משום דאי"ל אמר סמיכה ושיריים מהיקשא קמייתא אבל לא מעכבא כפרה. אך קשה דקשה ולר"ש נמי [ר"ל] דמפיק סמיכה מוסמך ידו על ראש הפר ושיריים מוקמא כל בה הפר ישפך כמו הכא מנא דפרק איזהו מקומן. מיהו איכא למימר לר"ש דכולה מילתא מהיקשא קמייתא נפקא: **תוד"ה** הושוו בו' והגיה רבינו שמואל. עיין בהמעמות בסוף המסכת: **בא"ד** הגיה רבינו שמואל כו' (עד סה"ד). נשון הר"ש, וקשיא לפרשב"ם א"כ בפ' איזהו מקומן דמבעיא לן מעיקרא אי דבר הלמד בק"ו (אי) חוזר ומלמד בק"ו אי לא ופשיט ליה הכא מכח פכרחא, הייני לאשוויי אתבעיא מבריתא זו דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו. ושוב קשה דע"ל לפי שיטתו דק"ו אני דנני שעיר יוה"כ פשוט יותר מק"ו דאשוו מדמסרן בק"ו לאשוו על ק"ו אני כפר', ואמאי הא בק"ו אני איכא לאקשויי כמו בק"ו לאשוו דשם בזה ובזה לא כמו אני הוא בזה ובזה לא כמו אני הוא בזה ובזה לא כמו אני הוא